

Innhold

FORORD	5
KAPITTEL I	
INNLEDNING	15
1.1 Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket, og betegnes som opphaver	15
1.2 Hvorfor opphavsrett?	18
1.2.1 Gi rettigheter og insentiver	18
1.2.2 Brukernes og allmennhetens interesser	23
1.2.3 Avtale bruk av åndsverk m.m.	24
1.3 Litt historie – marked, teknologi og opphavsrettens utvikling	24
1.4 Modeller for utnyttelse av informasjon	31
1.5 Lovbestemte og kontraktsbestemte rettigheter	34
1.6 Rettigheter i mange lag	36
1.7 Opphavsrett og konkurranse	36
1.8 Opphavsrett og ytringsfrihet	37
1.9 Litt elementær jus	40
1.9.1 Innledning	40
1.9.2 Lovteksten	40
1.9.3 Lovens forarbeider	41
1.9.4 Rettspraksis	42
1.9.5 Jusen gir ikke alltid klare svar	44
KAPITTEL 2	
HVA ER ET ÅNDSVERK?	46
2.1 Utgangspunkt	46
2.2 Verkhøyde	54
2.3 De enkelte verkskategorier	56
2.3.1 Innledning	56
2.3.2 Tekster av alle slag	56
2.3.3 Muntlige foredrag	59

2.3.4	Sceneverk, så vel dramatiske og musikkdramatiske som koreografiske verk og pantomimer samt hørespill	59
2.3.5	Musikkverk, med eller uten tekst	62
2.3.6	Filmverk	70
2.3.7	Fotografiske verk	72
2.3.8	Billedkunst	73
2.3.9	Bygningskunst, så vel tegninger og modeller som selve byggverket	74
2.3.10	Billedvev og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, så vel forbildet som selve verket . . .	76
2.3.11	Kart samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art. . . .	78
2.3.12	Datamaskinprogrammer	79
2.3.13	Oversettelser og bearbeidelser	79
2.4	Samleverk	80

KAPITTEL 3

OFFENTLIGE DOKUMENTER. ÅNDSVERK SOM IKKE HAR OPPHAVSRETTLIG VERN	82
--	----

KAPITTEL 4

OPPHAVSRETTENS INNHOLD (ENERETTENE)	85
4.1 Innledning	85
4.2 De økonomiske rettigheter	86
4.3 Eksemplarframstilling	88
4.4 Tilgjengeliggjøring for allmennheten	90
4.4.1 Innledning	90
4.4.2 Spredning av eksemplarer	90
4.4.3 Visning av eksemplar uten bruk av tekniske hjelpemidler	90
4.4.4 Fremføring	91
4.4.5 Overføring til allmennheten	91
4.4.6 Offentlighet og allmennhet	94
4.5 Strømming	96
4.6 Lenking	97
4.7 Noen ord om søketjenester	100
4.8 . . . i opprinnelig eller endret skikkelse, i oversettelse eller bearbeidelse, i annen litteratur- eller kunstart eller i annen teknikk	102

4.9	Bearbeidelser og avledede verk	102
4.9.1	Selvstendige verk og bearbeidelser	102
4.9.2	Rettigheter til bearbeidelser	111
4.10	Det ubeviste plagiat	114
4.11	Plagiat og forskningsetikk	119
4.11.1	Sitat, utnyttelse av andres resultater m.m.	119
4.11.2	«Selvplagiat».	121
4.12	De ideelle rettigheter	122
4.12.1	Navngivelse	122
4.12.2	Respektretten	124
4.12.3	Ideelle rettigheter kan som hovedregel ikke fraskrives.	126
KAPITTEL 5		
	HVEM HAR OPPHAVSRETT?	127
5.1	Utgangspunkt: Den som skaper	127
5.2	Sammensatte verk og fellesverk	128
5.3	Opphavsrett og vitenskapelig medforfatterskap	129
5.4	Opphavsrett i ansettelsesforhold	130
5.4.1	Hovedregel	130
5.4.2	Datamaskinprogrammer	132
5.4.3	Avtaler om overdragelse av opphavsrett til arbeidsgiver	133
KAPITTEL 6		
	OFFENTLIGGJØRING OG UTGIVELSE	134
KAPITTEL 7		
	OPPHAVSRETTENS VARIGHET	137
7.1	Hovedregel	137
7.2	Klassikervernet	140
KAPITTEL 8		
	NÆRSTÅENDE RETTIGHETER	142
8.1	Innledning	142
8.2	Utøvende kunstnere	143
8.3	Tilvirker av lydopptak og film	147
8.4	Sekundærbruk av lydopptak	147
8.5	Kringkastingssending	147
8.6	Fotografisk bilde	148

8.7	Databaser	149
8.8	Tilgjengeliggjøring av hittil ukjente verk	152
8.9	Trenger vi en restaureringsrett?	154

KAPITTEL 9

	AVGRENSNING AV OPPHAVSRETT – RETT TIL Å UTNYTTE ANDRES VERK . . .	156
9.1	Generelt	156
9.1.1	Internasjonal rett setter rammer hvor hvordan opphavers rett kan avgrenses	156
9.1.2	Samtykkekrav, fribruk, tvangslisens og avtalelisens	157
9.2	Eksemplarframstilling til privat bruk	158
9.3	Rådighet over eksemplar – konsumpsjon	161
9.3.1	Videresalg, utlån, utleie m.m.	161
9.3.2	Visning av eksemplar.	164
9.4	Sitatrett, billedbruk m.m.	165
9.4.1	Sitatretten – åvl. § 29	165
9.4.2	Nyhetsformidling m.m.	173
9.4.3	Tilfeldig og underordnet inkludering av verk.	174
9.4.4	Verk plassert i det offentlige rom	175
9.4.5	Bruk av bilder.	176
9.4.5.1	Kritiske og vitenskapelige fremstillinger.	176
9.4.6	Offentlige debattinnlegg, debattprogram m.m.	178
9.4.7	Dokumentinnsyn og bevis	179
9.5	Fri bruk ved seremonier, ungdomsstevner og andre tilstelninger	180
9.5.1	Livssynsnøytralitet.	180
9.5.2	Unntak: film, scenisk fremføring av sceneverk og databaser	182
9.6	Avtalelisenser	183
9.7	Bruk av opphavsrettslig vernede verk i undervisning	185
9.7.1	Utgangspunkt.	185
9.7.2	Fremføring av verk i undervisning	187
9.7.3	Opptak av egen fremføring.	188
9.7.4	Tvangslisens for samleverk til bruk i undervisning og seremonier	189
9.7.5	Tvangslisenser for bruk av verk ved offentlig eksamen	190
9.7.6	Avtalelisens for undervisning	190

9.8	Avtalelisens for bruk av verk i virksomheter, arkiv, bibliotek, museer mv.	191
9.8.1	Avtalelisens for virksomheter	191
9.8.2	Opptak i døgninstitusjoner.	192
9.8.3	Eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring i biblioteker, arkiver, museer m.m.	192
9.9	Bruk av hitteverk i kulturarvinstitusjoner	193
9.10	Bruk av verk for personer med nedsatt funksjonsevne	194
9.11	Audiovisuelle produksjoner	196
9.12	Følgerett ved videresalg av kunstverk.	196
9.13	Datamaskinprogrammer.	197
9.13.1	Hva er et datamaskinprogram?	197
9.13.2	Rett til eksemplarframstilling m.m. – enkel lisens	198
9.13.3	Rett til sikkerhetskopi	199
9.13.4	Iakttatt programmet	199
9.13.5	Omvendt utvikling av datamaskinprogram	200
9.13.6	Fri programvare / åpen kildekode	201

KAPITTEL IO

OVERDRAGELSE AV OPPHAVSRETT	205	
10.1	Utgangspunkt.	205
10.2	Spesialitetsprinsippet	207
10.3	Overdragelse gir ikke rett til endring av verket	207
10.4	Videre overdragelse	208
10.5	Implisert samtykke, «shrink wrap» og «click wrap».	209
10.5.1	Implisitt samtykke	209
10.5.2	«Shrink wrap»- og «click wrap»-avtaler	210
10.6	Eiendomsrett til et eksemplar og opphavsrett ved overdragelse av et eksemplar	211
10.6.1	Rett til rimelig vederlag	212
10.7	Digitalisering. Fra salg til lisens	213
10.8	Lovregulerte avtaler	214
10.9	Samtykke til fri bruk og «frie» lisenser	215
10.9.1	Utgangspunkt.	215
10.9.2	Creative Commons	215
10.9.3	Open Access.	216
10.10	Arv, kreditorforfølging og pant	216

KAPITTEL II

SANKSJONER VED OPPHAVSRETTSKRENKELSER	219
11.1 Oversikt	219
11.2 Forbudsdom	219
11.3 Straff	220
11.3.1 Generelt om straff	220
11.3.2 Import av eksemplarer fremstilt utenfor Norge	220
11.4 Vederlag og erstatning	221
11.5 Tiltak for å hindre inngrep og andre overtredelser	223
11.6 Formidling av informasjon om dom i sak om inngrep og overtredelse	225
11.7 Tvungent verneting i Oslo	225

KAPITTEL I2

HÅNDHEVELSE AV OPPHAVSRETT M.M. PÅ INTERNETT	226
12.1 Overvåking av trafikk og utlevering av opplysninger	226
12.2 Tiltak rettet mot nettsted	228

KAPITTEL I3

VERN AV TEKNISK BESKYTTELSE OG ELEKTRONISK

RETTIGHETSINFORMASJON	229
13.1 Teknisk beskyttelse	229
13.2 Adgang til å omgå tekniske sperrer i visse sammenhenger	232
13.3 Digital rettighetsinformasjon	233

KAPITTEL I4

RETTE TIL EGET BILDE	234
14.1 Utgangspunkt: samtykke for å gjengi bildet offentlig	234
14.2 Aktuell og allmenn interesse	235
14.3 Personen er mindre viktig enn hovedinnholdet i bildet	237
14.4 Forsamlinger m.m.	238
14.5 Annet	240

KAPITTEL I5

LOVENS REKKEVIDDE – INTERNASJONALT VERN	241
---	-----

KAPITTEL I6

HAR OPPHAVSRETTE EN FREMTID?	243
--	-----

STIKKORDREGISTER	247
----------------------------	-----